„Crinul”, cofetărie pentru doamne
Editura EUBEEA, Timişoara – 1997
ILDICO ACHIMESCU
„E-ATÂT DE FRUMOS...”

Ecaterina s-a ambi\e tionat să-i facă fetei nuntă, chiar la ei, acasă. În zadar au căutat să-i schimbe gândul rudele. A

frunzărit prin mulţimea de caiete adunate de maică-sa şi de bunică-sa dinspre tată. A citit, comparat şi chibzuit, zicând apoi, într-un târziu, cu jumătate de voce în care se ascundea atâta siguranţă de sine: „Nuntă ca a fiică-mii n-o să aibă nimeni!” Aşa a şi fost. A muncit pe brânci, mânată de o dorinţă sau de altceva nebănuit nici măcar de ea însăşi.

A pus pe masă pateu în formă de arici, apetitive în aspic imitând potcoava, ciupercuţe din ouă cu pălărioară de gogoşari, măsline umplute (numai ea ştie cum le-a extras sâmburii atât de aderenţi, fără să distrugă coaja subţire).

Torturi în chip de inimă, carte, triunghi, ba şi unul etajat, văzuse ceva asemănător într-o revistă.

Putea s-o mai oprească cineva? şi de ce ar fi făcut-o?

Cu câteva luni înainte de nuntă, avusese grijă să se asigure cu felurite murături; se înţelege că „de casă”. Nu se mulţumise însă cu cele tradiţionale. Găseai pe masa aranjată cu dichis conopidă, morcovi, fasole verde, pepenaşi, ceapă, roşii-roşii. Aranjate artistic, cu grijă nespusă pentru acordul deplin al nuanţelor şi izurilor. Umblase mult p\î ană să găsească douăzeci de castroane din sticlă, fără niciun ornament, nici măcar în relief. Ele şi numai ele puteau pune în valoare orbitoarea minunăţie compusă de Ecaterina în alb, galben, verde, roşu, portocaliu; totul crănţănea între dinţi, duc\î and mai departe, spre cerul gurii, gustul discret al boabelor de muştar, de hrean sau de ţelină, întru desfătarea meseanului.

Fripturile pregătite de Ecaterina erau şi ele un capitol aparte. Nu degeaba stătuse să le stropească, din timp în timp, ba cu bere, ba cu grăsime, ba cu vin, ba cu apă, în funcţie de sortiment şi de rigorile facerii acestora. Două ore bune a durat aranjarea platourilor, ornate cu foi de salată, ridichi ce păreau trandafiri îmbobociţi, felioare de castraveţi, gogoşari, vergeluţe de ceapă verde, frunzişoare de pătrunjel sau de mărar, e\î ate-o rămurică de busuioc sau mănunchiurimănunchiuri de capere murate.

Bucuria ochiului a fost scurtă. Cum să\î arcite au fost şi laudele.

„Doamne, ce minunăţie!"; „Ecaterino, te-ai zdrobit muncind, dragă!

Păi se poate?" şi cam atât. Femeile – nu cele care au ajutat-o prin bucătărie, ci invitatele propriu-zise, care nu se dezlipeau nicio clipă de soţii lor – nu au avut ochi pentru tot ceea ce pregătise ea.

N-au catadicsit să spună nici măcar „Oho!". Privirile lor patinau uşor peste masă şi se aţinteau asupra coafurii complicate a câte uneia dintre musafire, zăbovind pe decolteul plinuţ, rubensian al alteia, cel mai adesea înregistrând umeri laţi, zdraveni, mustăţi umbrind buze zâmbitoare, perechi de ochi care puteau emite semnale în direcţia lor. Acea plutire lină şi atât de dulce pe aripile triumfului, ale invidiei generale şi ale decretării ei ca regină a bucătăriei celei mai subtile, avea să lipsească. Cu desăvârşire. În locul ei, Ecaterina reţine, fără putinţa de-a mai uita vreodată, secvenţe. Multe secvenţe care aveau miros şi, oricât ar părea de ciudat, chiar şi gust. Şi imagini, şi culoare, şi atâta mişcare!

Mâini apucând lingura sau furculiţa de servit şi punând în farfurie, fără nicio participare a ochiului, a sufletului, a simţului estetic. Guri care se deschid şi se închid, mestecă, fără a transmite, la o cotă mai elevată a simţirii, senzaţia, bucuria, plăcerea. Nasuri: acviline, borcănate, perfecte, în vânt, coroiate, ale căror nări nu tresar, nu inspiră, nu adulmecă, nu vibrează. Constată, pur şi simplu. Papile gustative terne, care niciodată nu au avut emoţii sau altele osificate în habitudini fixate în cine ştie ce cantină. Inşi care au uitat emoţia degustării savante. Sau n-or fi avut-o chiar nicicând?

Ecaterina nu e în stare să pună pe vârful furculiţei nimic. Nici în căuşul lingurii, nici în cel al linguriţei.

Nici să înfigă ascuţişul în vreo felie de carne cu umplutură marmureană la mijloc sau în chip de bordură, cu un înveliş galeş de foitaj. Nu-şi poate umezi buzele în vinul rubiniu sau în cel de culoarea opalului. Fără preţuirea cuvenită harului ei culinar, fără un cult lucullian al bucatelor, asumat benevol şi exploziv de toţi comesenii, Ecaterina nu poate exista.

Cel puţin, nu în acest context al nunţii, care-a pus în grea cumpănă vocaţia ei de gospodină. De artistă într-ale gătitului, titlu încă necontestat. Platformă neuzurpată încă. Nici cu vorba, nici cu fapta. Cu contraargumentul, vrea ea să zică. Cu un ştrudel mai subţire, un pateu

mai sofisticat, un paritiv mai zdrobitor prin complexitate.

Ecaterinei i se pare că luminile încep să pâlpâie.

Benzile casetofonului o dau pe tânguieli. Paharele cu picior, lustruite şi şterse migălos de orice scamă, au acum nenumărate urme de degete. Degete boante, degete lungi şi subţiri ca de pianist. Degete hrăpăreţe, degete de copil. Degete obosite, degete odihnite.

Aceleaşi urme sunt, iată, şi pe tacâmuri. şi pe farfurii.

Platourile sunt trunchiate ca o gură ştirbă. Armonia desăvârşită a liniilor şi a culorilor s-a dus naibii!

„Naibiii…” articulează stins Ecaterina şi sunetul îi vuieşte încă multă vreme în urechi. Nimic nu mai e ca înainte. Totul a fost răvăşit, încălcat, destrămat. De parcă n-ar fi existat vreodată o linie, o formă, un echilibru. Al marginii de tort, de friptură, al mijlocului de cartof sau al secţiunii de castravete.

Ecaterina începe să plângă. Înăbuşit, de parcă s-ar afla sub un capac. Nimeni nu o poate opri. şi nici nu are nimeni de gând s-o facă… Aşa-i când ţi se mărită singura odraslă", aude ea ca prin vis", rămâne casa pustie. Crezi că pe noi ne aşteaptă ceva mai bun?" Vecina şi-a dus din nou linguriţa la gură. În farfurie i s-a pus o felie din tortul etajat.

Tăiată absolut anapoda, pe lat, în straturi care nu au ce căuta în cadrul aceleiaşi porţii. Linguriţa înşfacă nepăsătoare, de-a valma. Straturile de aluat se amestecă între ele. şi cele de cremă. Şi bobiţele de ciocolată din ornament.

şi nuca de cocos. Şi cioburile literelor din fondant alb şi roz şi verde. Ecaterina suspină şi murmură abia auzit. Fiecare etaj avea o viaţă a sa. O fascinaţie. O finalitate care trebuia intuită de cuţit. Simţită de furculiţă. De linguriţă. De…”

Pe obrajii Ecaterinei încep să curgă lacrimi. Lacrimi sărate ca de aliment. Dar una ca asta nu se mai poate. \î încet-încet, musafirii au început s-o ia din loc. Pe masă, platourile devenite hâde se cer deşertate. Ce-ar fi, dacă…?!

…Ecaterina a încetat să mai plângă. Ochii minţii i-au dat soluţia. Singura. Cea durabilă. Lumea perfectă; o lume-vitrină unde nimeni nu mai sacrifică nicio capodoperă compusă de vreo femeie. Un super-congelator ce menţine prospeţimea, culoarea, frăgezimea, palpitul mâncării. Viaţa acesteia, în ultimă instanţă. Viaţa creatoarei, în penultima. Prin mici orificii ar ajunge la privitorii neavizaţi şuvoaie de miros. De gustat vor putea gusta bucatele numai cei capabili să

aprecieze şi să fundamenteze. Întâi teoretic, abia apoi, practic: cum explică ei savoarea, culoarea, splendoarea respectivei mâncări? şi să demonstreze că o ştie aprecia, îngurgitând-o răbduriu.

Încet. Estetic. Reţinut. În tot acest timp, menţinându-se un echilibru. De cremă şi de aluat. De carne şi de garnitură.

De murătură. În farfurie şi pe platou. În încăpere şi împrejur. În frigider. În cămară.

Totul este atât de frumos, ar putea fi atât de perfect, încât Ecaterinei îi dau lacrimile. De astă dată însă, de fericire. Se ridică de la masa unde abia s-a aşezat, grijulie să nu boţească damastul alb şi scrobit. O porneşte ca în transă spre bucătărie. Alege din maldărul de platouri un tot potrivit ca gust. Tăiat armonios, perfect, în ton şi acord.

Alb cu roşu, gălbui cu verde, negru cu portocaliu. Dacă nu ar fi atât de obosită, atât de împăcată, s-ar duce după micul ei cornet de ornat şi ar scrie, dedesubtul întregului, cu litere în relief, alb-gălbui, din maioneză, în chip de semnătură.

„ECATERINA”.

PLOAIE DE PETALE

Ea să fi spus cuvintele alea? Ea?! îi venea să-şi încleşteze pumnii, pumnii ei mici şi vânjoşi, străbătuţi de mulţimea vinişoarelor albăstrii, proeminente, acoperite cu pielea decolorată, din loc în loc, pătată de mici insule bătând în maroşters. Pe inelarul mâinii stângi, verigheta lucea intens, o frecase cu praf de cretă în ajun, înregistrând cu amărăciune zgârieturile. N-o mai purtase de mulţi ani.

Într-un moment de furie neputincioasă o smulsese de pe deget, izbind-o de duşumea. Micul cerculeţ se rostogolise cu un clinchet vioi, de parcă îi dădea cu tifla. Puica scosese un scâncet aproape lipsit de apărare. Urmaşe rotirea grăbită în jurul axei şi dispăruse undeva, sub pat. Atunci nu catadicsise s-o mai caute, voia cu orice preţ să se desprindă de obiect şi de simbolul ce-l ilustra acesta. Mult mai târziu, cu ocazia unui dereticat pe îndelete, muştiucul aspiratorului avea să înşface inelul, după scrâşnet prealabil pe parchetul întotdeauna impecabil întreţinut. Apucase verigheta, o rotise nepăsătoare jur-împrejurul arătătorului, căutase cu privirea ceva în care ar fi putut s-o învelească. Un colţ de hârtie ceva mai groasă, două-trei mişcări şi pacheţelul poposea într-un ungher al unei cutii meşterite de Puiu.

Puiu avea ca hobby (ea ajunsese să-i spună manie) meşteritul ambalajelor. Migălitul lor. Nu exista ocazie – dacă te gândeşti bine, ele

vin când nici nu te aştepţi – în întâmpinarea căreia Puiu să nu fi pus la cale vreun ambalaj. O cutiuţă din carton, un coşuleţ împletit din rafie naturală sau sintetică.

O bărcuţă din placaj, un cub cu o latură detaşabilă, croit din placă melaminată. Puiu avea nevoie doar de un punct de plecare.

Până la un anume moment, el sucea şi învârtea obiectul ales de

Puica, încredinţat lui numai după îndelungi ezitări. Ba că-l va sparge, ba că-l va boţi. Îl va murdări. I se vor imprima amprentele şi uite cât de finuţ este! În cele din urmă.

Puica accepta resemnată, exasperată, iritată sau sastisită. Puiu începea să perceapă, aproape imediat, în adâncul fiinţei lui, un zumzăit de plăcere. Vârfurile degetelor i se electrizau, făcându-l să fredoneze, cu vocea sa catifelată de bariton:

„Toată ziua-n ascensor...” Melodia invada urechile sensibile ale Puicăi ori de câte ori Puiu se apuca de proiectat-montat-finisat-ornat, cum definea el succesiunea operaţiilor. Ambalajul se înfiripa după un istovitor travaliu consumat în acordurile niciodată întrerupte ale obsedantului cântecel, mereu altfel şi altfel ritmat de către Puiu.

Trupul său firav, cu umerii înguști, cu braţele şi picioarele ca de copil, era traversat de o bucurie puternică. Ochelarii îi cădeau pe nas, ochii, înfundaţi în orbite, păreau şi mai buni, şi mai calzi. \î în asemenea clipe, Puica devenea invidioasă, poate chiar geloasă pe obiectul mângâiat de degetele lunguleţe, pricepute, ale lui Puiu.

I se cunoştea prea bine pasiunea, nu exista coleg sau colegă, prietenă sau rudă care să nu fi contribuit la impresionanta lui colecţie de cartoane, hârtii, mătase, ampora, petece de piele sau de blană. Un tezaur în miniatură, izvorul unor idei, nu rareori, năstruşnice. Nimeni dintre destinatarii darurilor: copii, bătrâni, oameni de vârsta lor nu rămăsese nepăsător la rodul imaginaţiei lui. Ambalajele lui Puiu se păstrau şi după ce trecea ocazia pentru care fuseseră izvodite. Acest tratament invariabil al efortului lui Puiu – cotat drept ridicol şi inutil de către Puica – avea darul s-o scoată constant şi tare din sărite.

Pentru sărbătorile lor de familie, Puiu investea şi mai multă energie sufletească. După-amiezi la rând, balconul închis cu sofisticate jaluzele din fâşii de plexiglas era dominat de melodia atât de familiară până şi vecinilor. Băieţelul de la etajul superior pregătea din timp plutoane-plutoane de avioane, confecţionate din hârtie, pe care le expedia ritmic pe sub nasul lui

Puiu, în semn de simpatie. Puiu era adorat şi răsfăţat de toată puştimea din vecini. Să fii posesorul unui zmeu ieşit din mâna lui de aur nu era puţin lucru. Ei toţi, fără nicio excepţie, avuseseră parte de această bucurie.

În lunile lungi ale logodnei lor, în primii ani de căsnicie.

Puica pusese deoparte, grijulie, ambalajele migălite de Puiu. Apoi, pe nesimţite, acestea au început să cotropească un spaţiu mereu mai mare din scrin. Oricum, îşi pierduseră de mult semnificaţia, erau „opere dintâi", stângace, nu prea arătoase. Le va îndepărta pe furiş! Dar de ce pe furiş, riposta imediat de una singură, din moment ce Puiu n-a mai întrebat niciodată de ele şi nu a cerut să le vadă?!

Puica a purtat rar sau chiar deloc obiectele alese în dar de Puiu.

La începuturi, luase obiceiul să le pună la păstrare, cu un soi de evlavie, însoţindu-şi gestul de un fior adolescentin… Va veni şi rândul lor, într-o bună zi!" Apoi, nu mai ştie prea bine nici ea de ce şi când, darurile soţului ei au început să fie deturnate cu abilitate. Le scotea din geantă ca şi cum le-ar fi cumpărat chiar ea, în acea zi. Puiu apuca atent obiectul, îl examina răbdător, cufundat în gânduri. Mintea şi sensibilitatea lui – îşi spunea încântată, pe-atunci, la începuturi – lucrau febril. Scormoneau fără răgaz pentru a afla soluţia cea mai bună, ideea cea mai inspirată. Dimensiunea optimă, estetica frizând perfecţiunea.

Timbrul baritonal, atât de plăcut al vocii lui Puiu îi mânase paşii spre balcon aproape involuntar. Se sprijinise pe nevăzute de rama uşii, urmărindu-i mişcările atât de febrile, tinereşti, mângâind cu privirea spatele aplecat deasupra lucrului.

„Are ochii slăbiţi, dragul de el, Puiu al meu cel studios şi artist".

şoptise ea emoţionată într-o astfel de împrejurare. O luase atunci de mână pe Aneta, prietena ei cea mai bună, şi o purtase în vârfurile picioarelor până la fereastra ce da spre balcon, ca să-l vadă şi ea pe Puiu în plin proces de desfăşurare a talentului… Creează, dragul mamei! Dă frâu liber unui hobby.

Aneto!" Prietena ei plecase atunci parcă mai repede decât altă dată, de-ai fi zis că se duce glonţ să-i cumpere exuberantului ei soţ, Nelu, beţe, mulinetă şi râme, numai să aibă şi el un hobby… Că nu-i om întreg bărbatul făr' de hobby, ascultă-mă.

Aneto!"

Treptat, impulsul de a vedea pe etape, în amănunt, tot ce se

înfiripă sub mâinile agile ale lui Puiu, s-a mai temperat. Tot mai des.

Puica purta lungi monologuri interioare, ţinute în frâu la început, apoi, revărsate în mânioase vârtejuri de nestăpânit... Iar pierde vremea... Câte nu-s de făcut prin casă... Dacă-i spun ceva, are răspunsul gata pregătit: „Numai azi nu-i sâmbătă şi cum o să-i duc Deliei colierul aşa, golaş? Zici să pun aspiratoru-n priză?! Păi casa-i aproape lună, mămică!” E lună fiindcă-s eu cum sunt! Fraza a ţâşnit dintre baierele monologului mut, împroşcând atmosfera paşnică din jur cu sunete când gâtuite, când grave. Puiu tresărise vizibil atunci, de parcă un frison vehement i-ar fi străpuns, pentru o frântură de secundă, trupul. Îşi scăpase ochelarii ce se ţineau într-un vag echilibru pe după urechile lui „caraghios de mici şi de catifelate pentru un bărbat.

Aneto dragă!” Cioburile, răspândite în zeci de părţi, scânteiau batjocoritor prin cotloane. Puica pătrunsese atunci pe teritoriul oarecum tabu al balconului cu paşi apăsaţi şi cu gesturi autoritare, făcându-şi loc cu braţele ei scurte şi bondoace. Puiu se făcuse parcă şi mai mic. Pentru prima oară, privirea Puicăi înregistrase riduri la ceafă şi un spate cocârjat. Dacă bărbatul ar fi scos un singur cuvânt, ea s-ar fi eliberat de apăsarea neobişnuită care pusese stăpânire pe ea. Dar Puiu părea să nu fi băgat de seamă nimic. Îşi aduna calm uneltele. Nefiresc de calm. Avea o privire ştearsă, incoloră. Caraghios de străină, în absenţa conturului ochelarilor, a luciului de lentilă cu multe dioptrii... Spălăcit mai e...” Gândul, mic la început şi timid, avu viteza şi exuberanţa bobiţei de mercur, străbătându-i, în goană, fiinţa. Puica o porni ţanţoş spre bucătărie, înregistrând, cu abia ascunsă satisfacţie, imaginea corpolenţei sale sănătoase, reflectate, pentru o clipă, de oglinda ce putea fi şi chiar era o fereastră spălată bine şi la timp.

Despre acest moment al vieţii lor, ea a refuzat să vorbească.

Puiu a îngăimat, odată, ceva semănând a scuză, atunci când a venit vorba despre destinaţia unei anume părţi din salariile lor... Mi-aş lua nişte ochelari... ăştia s-au cam învechit, nici dioptriile nu-s bune, mi-or slăbit ochii de când mă tot moşmondesc cu ambalajele astea!” a încercat el s-o dea pe glumă, ridicând spre Puica o privire blândă şi rugătoare.

Dar nevastă-sa nu păruse să aibă nici chef, nici răgaz de-o hârjoană cu vorbele. Extrăsese cu un gest voit indiferent câteva bancnote violacee, mai mici decât cele obişnuite, intraseră de curând

în circulaţie. I le întinsese fără nicio explicaţie. Nici măcar nu se oferise, ca de obicei, să-l însoţească la cumpărături. După o zi sau două, luase act de faptul că Puiu şi-a găsit nişte ochelari neobişnuit de frumoşi, cu rame elegante, subţiri, iar lentilele aveau o abia simţită nuanţă maronie. Pe noptiera lui apăruse un alt obiect neobişnuit, un port-ochelari elegant, din piele fină, căptuşit cu un material asortat la culoare. Într-o margine se întrevedea ceva gălbui… Piele de căprioară” îi veni automat în minte.

A dus-o instinctiv la nas şi a adulmecat-o îndelung… Dumnezeule, adie a Fahrenheit!” Trecuse într-o zi prin centru, intrase, nici ea nu ştie de ce, într-un magazin orbitor de elegant, unde se derula o

„Acţiune promoţională”. Se puteau încerca felurite parfumuri. Ea se arătase interesată de Fahrenheit, vânzătoarea a privit-o lung, dar i-a împroşcat un jet scurt în palma întinsă, remarcând abia apoi: „E pentru bărbaţi, domniţă, pentru bărbaţi!” Puica întrebase de preţ, vânzătoarea i l-a comunicat silabisind ironic. Aducându-şi aminte de acest moment, sprâncenele ei se apropie brusc una de cealaltă, formând o linie continuă ondulată, nu două semicercuri… De unde are Puiu bani de Fahrenheit?!”

„Soţul meu are pe cineva!” La început, propoziţia avea, pentru cunoscuţi, o conotaţie amuzantă. Era cea dintâi reacţie posibilă şi firească: să râzi cu gura până la urechi imaginându-ţi-l pe Puiu copleşit de atenţiile unei admiratoare care nu se uită la bani când vine vorba despre un dar de suflet.

„Fahrenheit!”, exclamau vecinele Puicăi, apropiindu-şi capetele ondulate permanent; ochii li se dilatau abia perceptibil de atâta încordare… Ah, Puica, sărmana de tine, când te gândeşti ce femeie de treabă este şi ce gospodină!” Mersul ei sigur de sine, burduşeala de fiecare zi a sacoşelor (cine ştia mai bine decât

Puica unde se poate cumpăra cartofii cei mai gustoşi, ceapa cea mai dulce, andivele cele mai picante şi cea mai fragedă salată?!), deplina ei competenţă în materie de detergenţi feluriţi, solizi, lichizi, sprayuri şi geluri, ideile năstruşnice de scos pete şi reţetele de conservat una-alta pentru iarnă nu aveau egal în tot cartierul. Şi, dintr-odată, Fahrenheit?!

„Soţul meu are pe cineva!” La început, Puica a deschis uşor, uşor de tot, portiţa care lăsa să se vadă o mică breşă în universul ei, până

mai ieri, solid constituit.

Ridicată pe vârful picioarelor ei de fostă atletă, Nuţa, coafeza, a spus după ce a meditat aparent, cu o bucurie ascunsă cu greu la aşa-zisul dezastru matrimonial al Puicăi: „ştiu, cine să ştie mai bine decât mine ce înseamnă o asemenea descoperire târzie; ştiu cât de greu e să depăşeşti o asemenea încercare. Noi însă avem puteri nebănuite! Noi, vreau să zic noi, nevestele! Iar dacă n-o fi şi n-o fi să fie, găsim puterea să stăm pe propriile noastre picioare! şi o facem împotriva prejudecăţii că el, soţul, ar fi stâlpul familiei!” Nuţa smuci nervos, în toiul pledoariei sale, vreo două bucle ale Puicăi.

„Scuze şi regrete! M-a luat elanul pe dinainte, că aşa suntem noi, sensibile şi rele la durere! A trecut, sigur că a trecut! Capul la dreapta, vă rog, să îndrept niţel perciunul, ca să fie şăgalnic şi insinuant, vorba fiică-mii, care-şi dă acum masteratul!”

„Soţul meu are pe cineva!” La început, auzind-o, colegele ei şi-au dat coate. Apoi începură s-o privească de sus, cu superioritate. Unele, arogant. Altele, protector. Restul cu o milă umilitoare. Să fi fost Puica în primejdie de a fi părăsită?

Puica, bâjbâind spre alt adevăr al vieţii conjugale ce părea atât de categoric aşezat într-o albie eternă? Nu era cu putinţă.

Brusc, apărură cele dintâi schimbări. Timidele de la serviciu, nu-prea-sigurele-de-ele o luară sub aripa lor protectoare. Îi oblojeau rănile, o alintau cum se pricepeau ele mai bine, oarecum stângaci. Ba cu câte o felie de chec, ba cu vreo sugestie legată de cel mai gustos şi sigur borş. Cu recomandarea către cel mai iscusit avocat: „Nici nu te dumireşti prea bine şi te trezeşti gata divorţată! şi eşti iar don'şoară, şi-ai toată viaţa-n faţă!”

Pe nesimţite, Puica se trezi învăluită într-o hlamidă uşoară, pufoasă şi frumos mirositoare de compasiune.

Ca şi cum ar fi fost „Diorissimo”, adierea pe care au adulmecat-o cele mai multe dintre femei în acea seară de „promotion”. Nimeni nu voia s-o jignească arătându-i pe faţă cât de mult ar compătimi-o.

Era menajată, cocoloşită şi ocrotită... Puica, biata de ea, ai auzit că soţul ei are pe cineva?!”

Puiu nu părea să fi fost atins de niciun seism al vieţii

Puicăi. Durerea demnă, purtată aproape triumfător de nevastă-sa, contrasta cu retragerea („Strategică, lasă-l că-l ştiu eu!”) tot mai pronunţată a bărbatului în forul său interior. Puiu nu mai

confecţiona ambalaje pentru daruri, poate şi pentru că abia mai mergeau împreună undeva. Dacă se întâmpla, totuşi, luau un buchet de flori sau o sticlă cu licoare scumpă, ori un parfum micuţ cât unghia. După caz. Tot mai des, Puiu apărea cu câte un obiect intrat de curând în posesia lui. Port-chei, port-act, tabacheră. Fine şi elegante, mirosind – sau cel puţin aşa i se părea ei – a Fahrenheit.

Apoi, halate de casă şi veste frumos colorate. Batiste subţiri, loţiuni după ras… Dar bine, fetelor, eu nu vreau decât s-o văd.

Să aflu: cine şi de ce? şi de unde atâta meticuloasă premeditare în materie de cadouri? Pentru… Puiu?!”

„Soţul meu are pe cineva!” Puica îl urmărea cu atenţie sporită şi era într-o continuă alertă. Cămăşile lui

Puiu. Cravatele lui Puiu. Mănuşile. Butonii de manşetă. Stofa cu desen discret a costumelor lui. Pantofii, chiar şosetele. Pălăria.

Tot ce purta el, mai nou, avea personalitate. Farmec! Pe „vino-ncoace”.

Î Însă – abia acum Puica observa şi compara – toate acestea, aşezate pe trupul slăbuţ al lui Puiu, arătau mai puţin bine decât, bunăoară, pe umerii vânjoşi ai altora. Cum ar fi, spre o pildă, şi Zeno, colegul de serviciu al Puicăi. Zeno nu purta sacouri în ton cu pantalonii, ci haine din stofă groasă. Cravata din lână, nu rareori, pulover pe gât, gata să plesnească pe bicepşii lui musculoşi. Aceste piese de vestimentaţie îi subliniau mijlocul îngust, fără nicio proeminenţă în zona abdominală.

Zeno mirosea a spirt sanitar. Într-o bună zi, Puica se trezi adulmecând cu nesaţ aerul din jurul lui. Zeno se tundea perie;

dimineaţa, părul îi era încă reavăn după duşul din zori. Puiu se dădea în vânt după baia de seară, în spumant sau săruri policrome; se înfăşura apoi în halatul lui lung până la pământ şi-şi făcea sudaţie bând ceai de sunătoare. Dimineaţa, când se trezea, părul lui Puiu era lipit de pielea capului; ici-colo, câte un ciuf răzleţ, rebel. Încercase să-l convingă:

„Dă-te cu un gel!”, dar el o privise atât de ciudat în ochi, încât roşise şi renunţase să mai spună.

Zeno emana sănătate şi voioşie. Zeno nu avea hobby-uri, în general, nu dădea doi bani pe

„Ifose-mofturi-aiureli”, cum le zicea, zâmbind pe sub mustaţă.

Dimineaţa, când sosea la slujbă, Zeno intra în birou fluierând, îşi

arunca sacoşa din pragul uşii, iar aceasta ateriza direct pe scaunul lui.

Puiu, în schimb, e neîndemânatic şi lipsit de fantezie;

sigur, cu excepţia cutiuţelor. Dar cine avea nevoie de ele?

„Soţul meu are pe cineva!" Ce nu a reuşit Puica să facă, au reuşit colegele. Prietenele. Vecinele. Nuţa, coafeza. S-o determine la acţiune. Prin surprindere, dacă este nevoie. Radical şi definitiv.

şeful lui Puiu a primit-o cu o uimire politicoasă. \î în sinea lui şi-a spus: „Nu mi-aş fi închipuit niciodată". Puiu, atât de fragil şi de interiorizat. Soţia lui, robustă, imperativă şi categorică. Puţin-puţin mahalagioaică… Contrastele se atrag", îl lămuri un gând rostit tărăgănat. Femeia din faţa lui avea ochii în lacrimi. Mâinile rotunjoare izbeau aritmic, neprevăzut, tăblia biroului… Ajutaţi-mă, vă rog!

Altminteri…" Vocea femeii era gâlgâită, cu bruşte urcări de diapazon, urmate de căderi în registrul grav. Se trezi rostind cuvinte terne de îmbărbătare.

Spatele lui Puiu nu mai era cocârjat. Parcă şi ridurile de la ceafă s-au mai netezit un pic. O bucurie tainică îi lumina chipul.

Dacă nu s-ar fi aflat în acest birou atât de elegant, cu mobilă neagră şi cu mochetă fumuriu-albăstrie, ar fi început să cânte… Toată ziua-n ascensor". Dar nu era locul. Nici momentul.

şeful îl privea nedumerit. Puiu simţea o undă de roşeaţă cuprinzându-i gâtul, obrajii şi apoi, tâmplele. Ridică ochii spre cel din faţa sa şi începu să vorbească cu vocea joasă.

„Dumneavoastră nu ştiţi ce colosal, ce minunat este să ai parte de o asemenea reacţie din partea Puicăi! S-o determini să te bage în seamă! Să te vadă! Vă asigur că nu am făcut nimic rău, doar că am încercat să-i mai ghicesc gândurile nerostite.

Am încercat, un timp, să mă comport asemenea ei. Fără s-o supăr. Fără s-o bruschez. Cum, poate, face ea uneori. Nu din răutate, nu din indiferenţă. Numai din obişnuinţă! Tot ceea ce v-a enumerat Puica – dacă recapitulaţi, rezultă că sunt numai piese de vestimentaţie – nu are semnificaţie. Toate aceste obiecte făceau parte din garderoba mea. Ele s-au contopit cu mine, făceau parte din fiinţa mea. Unicul element nou este acel Fahrenheit, pe care l-am cumpărat într-o zi de disperare. Am dat pe el toată chenzina, dar nu-mi pare rău!

Puica se făcuse ghem; nu mai stătuse aşa cine ştie de când. Îşi sprijinea capul în palme. Avea o neobişnuită mină meditativă. Trăsăturile ei, puternic desenate, se îndulciseră. Ochii nu mai aruncau

fulgere. Dacă ar fi deschis gura şi ar fi articulat câteva sunete, ele i s-ar fi prelins printre buzele acum nefardate asemenea unui foşnet. Asemenea unei şoapte. Aşa cum îi recita Puiu. De când n-o mai făcuse... Sură-i seara cea de toamnă". Pe Puica o trecu un fior. \î îl alungă vehement, dar gândul persista. Şi-l imagină pe Puiu intrând în odaie cu mers legănat. Azvârlind geanta-diplomat din prag. Geanta aterizează – îşi pune mâinile pavăză la ochi – drept în oglindă.

Sunet de sticlă spartă, cioburi împrăştiate prin cameră.

Ca nişte ace lucind multicolor, batjocoritor, împrejurul ei. Puiu ironizând-o nemilos, cum făcuse Zeno azi, la cafea, Puica voise să fie spirituală şi simpatică. N-avusese cu cine. Cei din jur au auzit schimbul lor de replici. Niciodată Puiu nu ar fi spus asemenea lucruri.

Niciodată! Puiu e delicat. Puiu e blând. Puiu adie minunat, nu a spirt medicinal, ci a Fahrenheit. Puiu e minunat... Soţul meu să aibă pe cineva?!"

El îi amintise, adesea, în treacăt – dacă stă să-şi aducă aminte, reproşuri nu-i făcuse niciodată – că i-ar plăcea să găsească „un fir de floare" în casa lor. O floare de câmp sau un boboc. O crenguţă. Puica sări iute în picioare şi o \hbox Şzbughiş pe uşă. Se întoarse după un timp, trântind uşa de la intrare cum nu făcea decât Zeno când venea în ultima clipă. Braţele ei erau doldora de crizanteme. Flori înfoiate, de culoarea zahărului ars, cu tije lungi, înţesate de frunzişoare puternic mirositoare.

Femeia se repezi spre debara, aproape că-i smulse uşa din ţâţâni.

Căută cu privirea un taburet, îl potrivi, se cocoţă pe el şi începu să azvârle, pe duşumea, fel de fel de cutii şi cutioare. Cele mai multe, strivite, cu latura îndoită sau cu luciul deteriorat. Prinse în braţe un teanc, cât putu de mare.

Î Înaintă triumfător spre cameră. O cutie romboidală, încropită din bucăţele foarte mici de placaj, pe care Puiu lipise fâşii din plastic lucitor, putea fi o vază. Se aplecă de mijloc, o luă în mână, netezind-o uşor. \î îndesă în ea câteva flori. Aşeză totul pe noptieră şi începu \hbox Şsă-şiş contemple opera. Compoziţia i se părea mulţumitoare. \îÂn bărcuţa din plexiglas presără câteva petale şi frunze mici;

În cutia rotundă, o floare mare. O rupse, atent, gâtuind-o, din tulpină.

Păstra aceeaşi mină dulce şi neobişnuită de dinainte, doar ochii

îi deveniseră mai atenţi. Desluşea corole felurite într-un tot ce i se păruse până nu demult inform. O

Întreagă paletă coloristică în monotonia de până acum câteva clipe a „zahărului ars”. O cuprinse o stare minunată de acalmie. Absolut în contrast cu firicelul de melodie care revenea, iar şi iar, zumzăind printre dinţi, făcând să-i vibreze atât de plăcut nările, de parcă ar fi trecut pe-acolo Puiu, cu

Fahrenheitul lui. Dar nu era decât „Toată ziua-n ascensor”…ş

ALBUM DE FAMILIE

Scrisorile bunicului veneau rar, o dată sau de două ori pe an.

Plicul mirosea întotdeauna a tutun iute şi ieftin de pipă. Îl apucam cu două degete şi i-l întindeam tatii, care mă privea atent, puţin sever, parcă pentru a pătrunde dincolo de indiferenţa copilărească manifestată faţă de acel bătrân, aproape un străin pentru mine, după care se retrăgea într-un ungher al casei şi se cufunda în lectura ziarului. Când şi când mormăia câte ceva în surdină, mai aprindea o ţigară, o fuma îndelung, amânat, abia într-un târziu deschidea cu nespusă încetineală şi grijă plicul ce fusese odată alb şi strălucitor, străbătea cu ochii filele aşternute cu un scris ascuţit, de nedescifrat, îşi dregea vocea şi spunea câte ceva aflat la infinită distanţă de misiva bunicului. Câteva zile tata încă arăta absorbit de o grijă pe care nu reuşeam s-o înţeleg, era şi mai tăcut, morocănos, chiar. După un timp, redevenea omul cald dinainte. Înţeleg acum că trimisese scrisoarea de răspuns.

Au trecut câteva luni fără nicio veste din partea bunicului.

Telegrama sosită într-o duminică dimineaţa l-a găsit totuşi pregătit pe tata. I-a tremurat uşor vocea când a spus „Imediat, da, da, vin imediat!”, ca răspuns la bătaia în uşă a poştaşului. Când s-a întors, avea ochii în lacrimi. Mi-a întins mie misiva, nu mamei… Vino, se spunea acolo, luni, ora 16…”

L-am întrebat din priviri, a clipit repetat… Vin cu tine”, am îngăimat fără să-l privesc în ochi, cuprinsă de un sentiment căruia nu-i găseam nume.

Trenul era ticsit, puzderia de paporniţe blocau culoarele vagoanelor, era zăpuşeală şi un aer stătut, adiind a rachiu şi fructe, a mahorcă şi piei tăbăcite în pripă. Am respirat cu nesaţ aerul proaspăt al dimineţii, pornind-o încet pe jos, de parcă am fi păşit deja în urma carului mortuar.

Casa în care locuise bunicul se afla foarte aproape de centru, de cel vechi, pe fronton scria în relief „Carol D. şi fiii”, amintind mai curând de o firmă comercială. O femeie între două vârste ne-a ieşit în întâmpinare, mama vorbise adesea despre ea, mi-o imaginam frumoasă şi misterioasă, semănând neapărat cu o actriţă de la Hollywood, din cauza ei i se stabilise bunicului consemnul de a nu putea veni în casa noastră decât singur, iar el refuzase hotărât, o dată pentru totdeauna, să se conformeze.

În camera cu jaluzele trase ardeau molcom trei lumânări.

Cineva răsfirase buchetele de busuioc pe patul bunicului. Aerul avea un parfum neobişnuit ca într-o odaie de mireasă. Am desluşit în penumbră chipul unchiului. A schiţat un gest scurt, de recunoaştere, întorcându-şi apoi privirea spre mâinile încrucişate ale bunicului. La sfârşitul zilei, mătuşa se porni să deschidă sertarele, învălmăşind conţinutul acestora pe o pătură portocalie. Ea şi unchiul îngrămădiseră mobilele de-a lungul pereţilor din camera mare, vrafuri de hârtii, mărunţişuri, tot felul de obiecte fără rost alcătuiau un tot bizar, aproape vesel.

Unchiul cotrobăia cu o mină absentă, încerca să-şi ascundă curiozitatea; tata ieşise în curte, îşi pusese un taburet între două puţini cu oleandri şi fuma cu ochii aţintiţi undeva, departe. Femeia care ne primise aseară la intrare aduna, în acest răstimp – apucasem s-o pândesc – într-un cufăr împletit din răchită, bruma ei de haine. A intrat apoi, cu pasul ei ferm şi cu spatele drept, în odaia doldora de obiecte.

Glasul îi era stins, pierit. A spus ceva despre păsările din curte, unde anume le pregătise hrana, ce se găsea prin încăperi şi cum trebuiau îngrijiţi pomii din livadă, florile în glastre.

I-a întins unchiului un mănunchi de chitanţe şi un pumn de bancnote… Nu am trebuinţă de nimic, doar de câteva fotografii ale familiei, pipa şi caietul de colo, din scrin…”. Mătuşa a sărit iute în picioare, cu agilitate de adolescentă şi s-a postat în faţa scrinului, încercând să-i deschidă uşa, aşa, ca într-o doară. Femeia a zâmbit uşor, numai dinspre colţul buzelor, a desfăcut un nasture de la bluza care îi cuprindea gâtul ca într-un potir şi a dat la iveală o cheie micuţă, legată de gât cu un şnur argintiu.

…Un caiet de format mare, plin de însemnări făcute cu creionul chimic; violetul acestuia pătase din loc în loc albul foii.

Capitole şi pasaje individualizate, ca de carte, compuneau un tot

botezat de bunicul printr-un generic ameţitor prin simplificare: „Familia mea”. Se găseau acolo, într-o înşiruire gradată în timp, fotografii ale fiilor bunicului și ale copiilor acestora, instantanee banale în sine, cu oameni surprinşi în poziţii crispate şi neavantajoase, mai întotdeauna câte o familie şi-n centrul imaginii primul, al doilea, al treilea prunc. Pentru câte o naştere, bunicul inaugurase noi pagini, desenase pe margini un ghiocel sau o viorea, simbolizând venirea pe lume a unei fete, a unui băiat. Am găsit şi imaginea mea în poziţie clasică, întinsă pe burtă şi căznindu-mă să-mi ridic capul, eram tare bondoacă şi râdeam cu gura până la urechi. Pe dosul dreptunghiului lucios, mama scrisese cu literele ei egale, rotunjite: „Bunicului ei bun şi drag, cel dintâi gând din partea nepoatei Irina, cu ocazia împlinirii primului pătrar de an din viaţă”. Din loc în loc, fuseseră lipite frânturi din scrisorile fiilor, ale nurorilor sau nepoţilor. În paginile „noastre”, toate erau semnate de tata. Brusc, m-a cuprins un regret atât de sfâşietor, încât m-am sprijinit de zidul camerei ca pentru a găsi reazem şi corpul mi-a fost copleşit de un plâns băieţos, fără icnete.

Lacrimile îmi curgeau pe obraji şi simţeam un gol imens. Femeia aceea calmă, tristă şi frumoasă s-a apropiat de mine, mi-a cuprins umerii ce se zguduiau de plâns şi m-a dus în grădină, sub un corcoduş, ca într-un peisaj tipic de pictură naivă.

În seara aceea, ciudat de senină, dacă te gândeai la evenimentul care ne adunase pe toţi laolaltă, în fiinţa mea s-a pornit o derulare lentă şi amănunţită a unei pelicule care urma să fie completată cu detalii, personaje, situaţii. Filmul meu pornea de la sfârşit şi înainta cuminte, plin de răbdare, spre popasul bunicului în casele fiilor săi. Obiectivul zăbovea lung, lung de tot pe unele momente de prim plan, braţele larg deschise ale fiului, ale nurorii, nepotului sau nepoatei; fotoliul cel mai încăpător şi cel mai moale, locul cel mai bun din încăpere, locul de onoare la masa cea lungă, din mijlocul odăii. Orice dorinţă a bunicului se ghicea din priviri, iar în privirile tuturor nu era decât căldură şi zâmbet. Pentru că nimeni dintre noi nu dorea aceasta, vizita bunicului nu avea să ia sfârşit niciodată. Aflam năstruşnice păţanii ale taţilor noştri din anii copilăriei, învăţam jocuri şi poveşti nemaiauzite. Bunicul ne asculta la lecţii şi ne doftoricea, pe furiş, coatele zdrelite la miuţă. În buzunarele lui găseai, după un scotocit care îi umezea ochii şi făcea să-i înflorească zâmbetul, bomboane. Întinerea văzând cu ochii în acest vis al meu, manevrat ca pentru a nu-i

influenţa desfăşurarea.

Un bărbat înalt, adus de spate, cu pălărie tare şi cu baston cu măciulie asista la căsătoria părinţilor mei, cu ochi suspect de lucioşi şi cu un rictus traversându-i obrajii încă netezi. Un travelling rapid şi se schimba iar planul. Iată-l acum mire, suplu şi arătos, are privirea ca de şoim, surâde, nu ca la fotograf, ci de-adevăratelea. Aud distinct sonorul, acesta nu mai are nimic de epocă. Doamne, dar este „Andante” cu Abba! Chipul bunicii aşa cum îl ştiam dintr-o fotografie târzie, unica rămasă de la ea, nu putea fi în niciun caz adaptat momentului, în jurul ei se aflau patru copii timizi, nici ea nu arăta prea sigură de sine, nu, nu era bine defel. Încercam o substituire, desigur, aşa era bine: femeia aceea tăcută, încă frumoasă, cu o cheiţă legată la gât, pe ea o mai puteam pieptăna cu zulufi ca nişte gâturi de sticlă lunguiaţă. O puteam îmbrăca într-o rochie albă foşnitoare, cu dantele şi jupon dolofan. Îi aşezam voal şi parură, îi înroşeam obrajii şi-i desenam conturul ochilor cu khol. O făceam să-şi picure parfum pe lobul urechilor”, Soir de

Paris”, desigur, ea chicotea ruşinată şi spunea că nu ar fi nevoie de una ca asta, dar în ochi îi citeam cea mai frumoasă dintre emoţii… Andante” se aude mai tare, tot mai tare şi obrajii celor doi se apropie lin, lin de tot. Ar urma o fotografie a unui copil, aşa, ca mine, mă împiedică totuşi un gând: mi-e imposibil să-l desprind pe bunic de chipul lui atât de bine cunoscut. Pantofi până la glezne, pantaloni trei-sferturi, surtuc alb cu nasturi metalici, beretă cu panglicuţă… Nu izbutesc, oricât aş vrea, să-mi închipui cum arăta bunicul meu atunci când fusese copil de vârsta mea.

Îi aşez, iar şi iar, conturul feţei de om matur, apoi, de bătrân… Andante” se derulează agale şi ajunge, din când în când, la refren. Aproape că nu mai suport unduirile tânguitoare, sfâşietoare.

În jurul meu se simte miros de brad, de flori, miros de lumânări şi de busuioc. Aş da iar filmul înapoi şi l-aş privi în tihnă cu bunicul, întinzând degetul arătător spre câte o imagine hazlie. Din când în când, m-aş apropia de el şi i-aş şopti câte ceva la ureche, m-aş sui în poală, m-aş cuibări la pieptul lui ori de câte ori aş avea o durere sau o mare-mare bucurie. I-aş spune tot ce am pe suflet, bine şi rău, i-aş povesti despre ce am făcut la şcoală şi cine m-a supărat, i-aş arăta prima scrisorică de dragoste primită de la un băiat şi i-aş citi în şoaptă prima poezie pe care am scris-o în loc de răspuns. Lui i-aş arăta carnetul de note şi micul meu jurnal de însemnări „numai pentru

mine”. L-aş duce de mână prin oraş, i-aş prezenta prietenii mei, l-aş lăsa să vadă cât sunt de stângace pe terenul de tenis şi cât de grozavă la canotaj.

Apoi, ar mai trece nişte ani, bunicul ar veni la nunta mea, poate că aş fi îmbrăcată într-o rochie albă, cu un jupon înfoiat şi cu multe dantele, cu voal şi parură. Obrajii mei ar fi roşii, conturul ochilor, de un negru abia simţit. Aş purta şi eu la gât o cheiţă mică-mititică, prinsă cu un şnur de culoare argintie. I-aş zâmbi şi l-aş lua în braţe, şoptindu-i: „Doamne, bunicule, cât sunt de fericită!” Apoi, bunicul ar veni la naşterea copiilor mei, iar albumul „Familia mea” s-ar istovi de povara atâtor şi atâtor fotografii. Fotografii şi flori, flori şi fotografii. Ele se vor revărsa într-o zi, semănând între noi şi el sumedenie de fotograme, de poveşti ca în filme, unde personajele râd, se bucură, mai şi plâng, dar nu mor aproape niciodată…